

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Ефективна ЕКОНОМІКА

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

№ 6, 2014 [Назад](#) [Головна](#)

УДК 336.7

*Е. Л. Кунін,
студент, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м.Київ*

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ БІРЖОВИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ФОНДІВ (ETF), ЯК ІНСТРУМЕНТУ ЕФЕКТИВНОГО ХЕДЖУВАННЯ ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ

*E. L. Kunin,
student, Taras Shevchenko National University of Kyiv*

THEORETICAL ASPECTS OF FUNCTIONING AND USE OF EXCHANGE TRADED FUNDS (ETF), AS AN INSTRUMENT OF FINANCIAL INVESTMENTS EFFECTIVE HEDGING

У статті розглядаються теоретичні аспекти функціонування ETF. Висвітлено історичні та правові аспекти їх функціонування. Проаналізовані різні визначення поняття ETF. Показана схема роботи біржового індексного фонду ETF. Виділено та розглянуто основні види ETF. Визначено і оцінено основні позитивні та негативні аспекти при вкладенні коштів в ETF.

The article examines some aspects of ETF functioning. Historical and legal aspects of their operation are covered. Different definitions of the ETF concept are analyzed and the scheme of ETF exchange index fund is shown. The author also singles out and studies the main types of ETF. The basic positive and negative aspects of investing in ETF are determined and estimated.

Ключові слова: Exchange Traded Funds, ETF, хеджування, інвестиції, фондова біржа, фінансові інструменти, визначення поняття "Exchange Traded Fund", схема роботи біржового індексного фонду ETF, види ETF, ринок ETF в Україні.

Keywords: Exchange Traded Funds, ETF, hedging, investment, stock exchange, financial instruments, definition of "Exchange Traded Fund", scheme of exchange traded funds (ETF), types of ETF, ETF market in Ukraine.

Постановка проблеми. За сучасних умов функціонування фондового ринку інвестори постійно шукають інструменти, які дозволяють мінімізувати ризики за одночасної максимізації доходності. Поширеним методом зниження ризику операцій з фінансовими активами є хеджування. У вузькому розумінні «хеджування» пов'язують із застосуванням таких похідних фінансових інструментів як: ф'ючерси, форварди, опціони і свопи. Проте сучасний фондовий ринок має у арсеналі інноваційні інструменти за допомогою яких також можна здійснювати ефективне хеджування фінансових інвестицій. Одним з новітніх та досить привабливих для інвестування інструментів є Exchange Traded Funds (далі – ETF).

Особливої популярності ETF набули у зв'язку з тим, що завдяки потужній урядовій фінансовій підтримці в період кризи 2008–2009 років банки отримали великі обсяги ліквідності, однак це не призвело до відновлення кредитування бізнесу, оскільки ці кошти було спрямовані на фінансові ринки. Крім того, популярні до кризи фінансові інструменти, зокрема CDS (Credit Default Swap), були дискредитовані. В інвестиційних банках було створено спеціальні відділи Delta One, які вважаються майбутнім світового банківського бізнесу [3]. Так почалось бурхливе зростання індустрії біржових фондів.

Аналіз досліджень та публікацій. Дослідження питань хеджування інвестицій та фондових ринків можна знайти в багатьох працях як зарубіжних (М. Бобров, Л. Гітман, М. Ермель, П. Іванов, В. Макарачев, Р. Стедмен, Д. Фонов та інші), так і вітчизняних вчених (В. Базилевич, К. Бойко, Р. Грачова, О. Любкіна, Р. Рак, О. Сохаська, Н. Стрельбіцька, та інші). Але постійні зміни фінансової кон'юнктури та розширення спектру фінансових інструментів створюють одночасно нові загрози і нові можливості для усунення чи мінімізації ризиків, а тому процес управління фінансовими ризиками вимагає подальшого дослідження.

Невирішені раніше частини загальної проблеми. Наразі, залишаються невирішеними питання щодо використання інноваційних фінансових інструментів за допомогою яких можна здійснювати ефективне хеджування фінансових інвестицій, зокрема такого інструменту як Exchange Traded Funds, визначення поняття ETF, його різновидів та особливостей використання і функціонування.

Метою статті є узагальнення теоретичних підходів до визначення сутності ETF та вивчення практики використання ETF у якості інструмента хеджування інвестицій.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасній професійній літературі не існує загальноприйнятого визначення ETF. Більше того, під абревіатурою ETF може розумітися як фінансовий актив, так і фонд, що виступив його емітентом. Отже, ETF може визначатися як фінансовий інститут чи фінансовий інструмент (див. табл. 1).

Таблиця 1.
Визначення поняття "Exchange Traded Fund"

Як фінансового інституту	Як фінансового інструменту
ETF – це структуровані фонди, які створюються як відкриті інвестиційні фонди, і дають змогу інвесторам диверсифікувати свої інвестиції за географічними регіонами, секторами та класами активів (BIS) [8]	ETF – інвестиційний інструмент, що є портфелем цінних паперів, які за своїм переліком відповідають певному індексу, наприклад, індексу Standard & Poor's 500 (Bloomberg) [9]
ETF або біржові фонди – це фонди, структура вкладів яких, як правило, відповідає певному фондовому індексу, або цінова динаміка фонду відображає динаміку цін певного базового активу (Swedbank) [15]	ETF – цінні папери, якими вільно торгують на біржах, та які пройшли лістинг і можуть знаходитись в обігу нарівні з корпоративними паперами (Dresdner Bank Luxembourg S. A.) [10]

ETF – інвестиційні компанії, які класифікують як відкриті інвестиційні фонди чи інвестиційні трасти, однак вони характеризуються певними власними особливостями (Комісія по цінним паперам та біржам США) [18]

ETF – інвестиційний інструмент, що подібно до взаємного фонду дає змогу інвесторам легко диверсифікувати свої портфелі (Standard&Poor's) [4]

Джерело: побудовано авторами на основі [4,8,9,10,15,18]

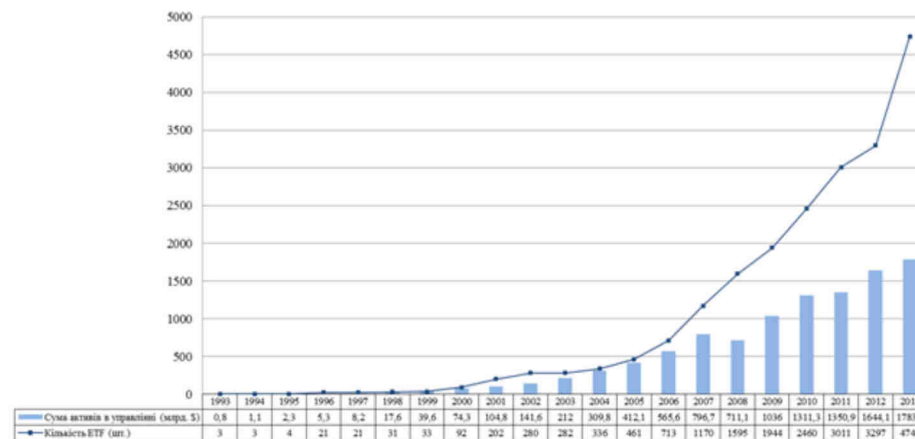
Об'єктом нашого дослідження буде виступати ETF, як фінансовий інструмент.

Історія використання ETF почалась у 1989 році, коли перший біржовий фонд почав торгуватися на американських майданчиках. Існує точка зору, що вперше ETF був лістингований на Біржі Торонто в 1990 р. - Toronto Index Participation Fund (TIP 35) і тоді регулятори почали розробляти спеціальні правила [16].

Спочатку ETF були доступні тільки великим інституційним інвесторам - інвестиційним банкам, хедж-фондам, страховим компаніям. Проте динамічний розвиток ETF наприкінці XX сторіччя дозволив використовувати їх і не професійним учасникам ринку, і досить швидко цей інструмент завоював популярність у індивідуальних інвесторів. За даними великої інвестиційної групи Barclays вже до 2007 р. близько 60% всіх операцій з ETF здійснювалося індивідуальними інвесторами. Основними країнами, в яких індивідуальні інвестори включають ETF у свої портфелі, є США, Німеччина, Великобританія, Швейцарія, Франція. У США на частку індивідуальних інвесторів припадає 50%-60% від суми активів в управлінні ETF, в Європі цей показник значно менше – від 10% до 15%, але використання цього інструменту як інституційними, так і індивідуальними інвесторами по всьому світу зростає з кожним роком.

Одним із драйверів такої популярності є розширення номенклатури біржових інвестиційних фондів, що надає інвестору широкі можливості вибору. Перші біржові інвестиційні фонди були переважно орієнтовані на ринок акцій. Так, започаткований у 1993 році, найстаріший і найбільший на сьогодні фонд SPDR S&P 500 сформований відповідно до індексу, що значиться у його назві, з активами \$127 млрд. [17]. Це була модифікація індексного контракту, який базувався на акціях компанії, що входять до індексу S&P500 Нью-Йоркської фондової біржі. З часом на ринку з'явилися інші ETF – на золото, сировинні товари.

За 2000 - 2013 роки активи під управлінням зросли в 24 рази (збільшувались в середньому на 33% на рік). На сьогоднішній день на провідних біржах США, Європи і Азії загальна кількість зареєстрованих ETF перевищує 4700 суб'єктів [12] (див. рис. 1).

Рис. 1. Динаміка кількості ETF у світі та суми активів в управлінні у 1993-2013 рр.

Джерело: складено авторами на основі даних [14]

Таким чином, ETF можна вважати одним з найбільш прогресивних і швидкозростаючих фінансових продуктів за останні десятиліття, що пов'язано із зростанням вимог інвесторів до збереження свого капіталу і наданням переваги інструментам з гарантованою прибутковістю.

На сьогодні виділяють такі види ETF [11]:

– традиційні ETF. Зареєстровані як пайові інвестиційні трасти або як відкриті інвестиційні компанії, активи яких реінвестовані в портфелі цінних паперів. На відміну від звичайних пайових інвестиційних фондів, паї ETF торгуються на біржі. Як і звичайні акції біржові фонди можна купувати і продавати за ринковою ціною протягом всієї торговельної сесії, а їх поточна вартість залежатиме від змін ціни на акції, що входять в ETF.

– нетрадиційні ETF. У цю категорію входять біржові фонди, які можуть торгуватися «з плечем» або являють собою реверсивні ETF від первинного індексу. Вони схожі на звичайні ETF, але використовують кредитний важіль, є ніби дзеркальним відображенням базисного індексу, або поєднують обидві риси одночасно. Нетрадиційні біржові фонди ще називають екзотичними.

– новітні ETF. Ринки постійно розвиваються, а отже і фінансові продукти, вдосконалюються разом з ними. Постійно з'являються нові види ETF, які допомагають інвесторам реалізувати різноманітні стратегії.

Більш детальна характеристика наведених видів ETF наведена у таблиці 2.

Таблиця 2.
Основні види ETF

Вид	Підвиди
Традиційні	індексні ETF структуруються таким чином, щоб повторювати рух біржового індексу, і надають інвесторові широкий вибір. ETF паперів з фіксованою прибутковістю (облігацій) включають міжнародні, урядові та корпоративні облігації. Однією зі складностей створення є низька ліквідність їх базисних активів. Більшість інвесторів купують облігації на біржі і тримають їх у своєму портфелі до терміну погашення.

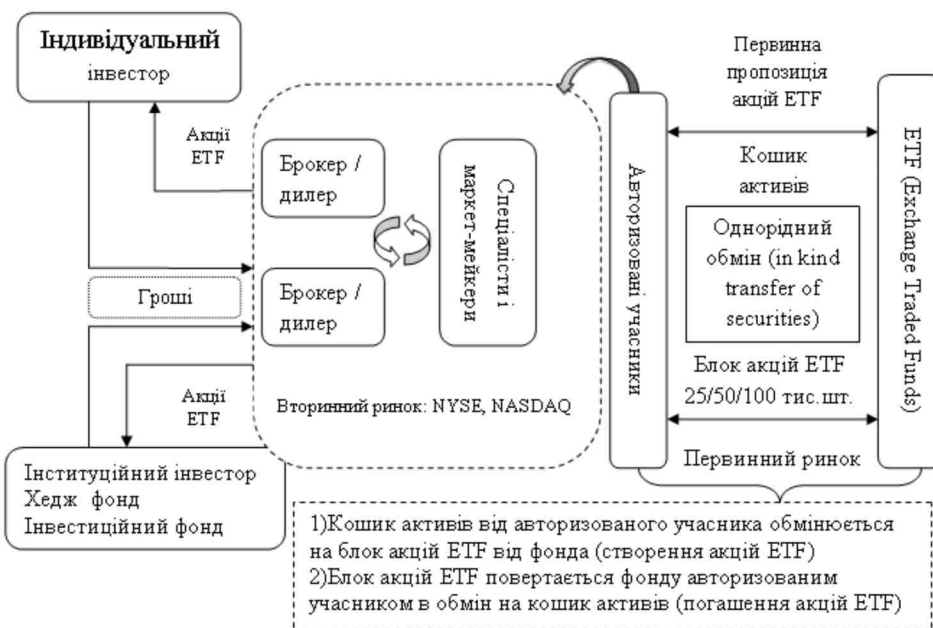
<p>Нетрадиційні</p>	<p>товарні ETF мають на меті стеження за сировинним або сільськогосподарським активом, не завжди використовують пряму купівлю базисного активу і можуть включати похідні інструменти для згладжування впливу коливань цін на базисний актив.</p> <p>валютні ETF відстежують валютні курси і допомагають інвесторам хеджуватися від валютних ризиків, у складі ETF може знаходитися як одна валюта, так і валютний коштик.</p> <p>маржинальні ETF ставлять за мету слідувати помноженим показникам прибутковості первинного індексу на денному або місячному інтервалі, для чого застосовуються свопи на загальну прибутковість. Можуть використовувати подвійне або потрійне плече, тобто прагнуть показати прибутковість, вдвічі або втричі більшу за дохід / збиток свого індексу.</p> <p>обернені ETF прагнуть копіювати прибутковість базового індексу або показника з точністю до навпаки. Використовують стратегію коротких продажів, свопи на повну прибутковість, ф'ючерсні контракти. Так, обернений фонд з дворазовим левериджем, прагне досягти збитковості в мінус 2% при зміні прибутковості первинного індексу на плюс 1%.</p>
<p>Новітні</p>	<p>інноваційні ETF включають ETF на ETF, ETF на волатильність, арбітражні ETFs. У їх основі - стратегії отримання прибутку на нестійких ринках або нестійкості окремих інструментів, що дають можливість реалізувати інвестору арбітражні стратегії.</p> <p>ETF, що надають інвесторам відстрочку у сплаті податкових платежів:</p> <p>стилізовані ETF базуються на певному стилі інвестування: глобальне або регіональне, інвестування в зростаючі або недооцінені акції, в акції з певною капіталізацією (малі або, навпаки, великі компанії).</p> <p>дивідендні ETF спеціалізуються на компаніях, які виплачують дивіденди. Вони відстежують спеціальний індекс, що включає набір компаній, які на регулярній основі за результатами своєї роботи виплачують дивіденди. Можуть складатися з акцій компаній, визначеної капіталізації або географічного сектора.</p> <p>ETF на товарні ф'ючерси інвестують кошти в єдиний товарний пул, або так зване товариство, яке в свою чергу набуває ф'ючерсні контракти, свопи, а також форвардні контракти і не передбачає прямої купівлі на умовах поставки базового активу.</p>

Джерело: складено авторами на основі [17]

Наявність різноманітних видів ETF дозволяє реалізувати ефективну інвестиційну стратегію, основою якої буде готовий портфель, що складається з певної сукупності активів, а не портфель, який інвестор повинен формувати самостійно.

У складі ETF можуть бути акції, валюти (одна валютна пара або кілька валют), державні та корпоративні облігації, біржові товари (сільськогосподарські культури, промислові та дорогоцінні метали), похідні фінансові інструменти, акції та облігації окремої країни чи регіону, акції компаній які формують фондовий індекс або акції компаній окремої галузі країни, регіону [1].

Загальну схему роботи біржового індексного фонду ETF можна представити у наступному вигляді (див. рис. 2).

Рис. 2. Схема роботи біржового індексного фонду ETF

Джерело: складено авторами на основі [11]

На сьогоднішній день ETF не тільки охоплюють майже всі види активів, що обертаються на світовому фондовому ринку та представляють інтерес для інвестування коштів, але й надають можливість для індивідуального інвестора шляхом лише однієї транзакції прийняти участь у реалізації комплексної фінансової стратегії. Існують ETF, що дають індивідуальним інвесторам можливість торгівлі "з плечем" і заробляти на падінні фондових індексів, також є ETF, що надають глобальне покриття по конкретній галузі світової економіки, наприклад, SPDR Dow Jones Global Real Estate ETF (ETF тікер: RWO).

Крім зазначеного комплексного характеру, використання ETF має ще ряд особливостей порівняно з іншими фінансовими інструментами. Узагальнена оцінка переваг та недоліків, ETF наведена у таблиці 3.

Таблиця 3.

Порівняльна характеристика інвестиційних властивостей фінансових інструментів

Показник	ETF	Акції	Індексні фонди	Взаємні фонди/ПФІ
----------	-----	-------	----------------	-------------------

Внутрішня ліквідність	Так	Так	Ні	Ні
Диверсифікація	Так	Ні	Так	Так
Низькі управлінські витрати	Так	-	Так	Ні
Низький поріг входження	Так	Так	Так	Так
Прозорість активів	Так	-	Можливо	Ні
Короткі продажі	Так	Так	Ні	Ні
Торгівля з плечем	Так	Так	Ні	Ні
Використання ліміт і стоп-ордерів	Так	Так	Ні	Ні
Наявність опціонів	Так	Так	Ні	Ні

Джерело: побудовано авторами на основі [3,11]

Найбільш суттєвими позитивними моментами при вкладенні коштів в ETF виступають [6,11, 13]:

1. Можливість диверсифікації по будь-яким класам активів, галузям, регіонам і валютам з ETF, що допомагає знижувати ризики волатильності і потенційно покращує результати інвестування. ETF дозволяють інвесторам інвестувати у фінансові ринки певних країн (Америка, Європа, Азія і т.д.) або певні сегменти (акції, облигації, сировинні товари і т.д.), купуючи лише один фінансовий актив замість безлічі окремих інструментів.
2. Низькі управлінські витрати. В основі ETF лежать принципи індексного інвестування, що передбачає низькі комісії за управління порівняно з взаємними або пайовими фондами: від 0,2% вартості чистих активів біржового індексного фонду (ETF) на рік.
3. Податкова ефективність. Завдяки унікальному процесу формування та погашення акцій ETF, знижується база оподаткування для інвестора.
4. Висока ліквідність фінансових інвестицій. ETF можуть бути придбані і продані протягом торгового дня в будь-який робочий день біржі, на якій ETF зареєстровані і обертаються (наприклад, NYSE, LSE, Xetra), а котирування по ETF доступне в режимі реального часу. Купівля та продаж ETF здійснюється через стандартного або онлайн-брокера.
5. Прозорість активів під управлінням ETF. Структура активів ETF публікується щодня, на відміну від взаємного фонду (структура публікується щокварталу).
6. Трейдингові можливості. ETF може бути куплений або проданий подібно звичайним акціям, доступні стоп- і ліміт-ордери, купівля з плечем, короткі продажі. Акції звичайних індексних та взаємних фондів такими опціями не володіють.
7. Побудова різноманітних інвестиційних портфелів незалежно від розміру початкових інвестицій. Вартість однієї акції ETF коливається в межах від 2 до 270 доларів США, і навіть індивідуальний інвестор з незначним капіталом може побудувати збалансований інвестиційний портфель, не вдаючись до інших складних стратегій або інструментів.

Поряд з цим, слід мати на увазі певні обмеження, що виникають при використанні ETF [4, 11, 13]:

1. Транзакційні витрати. При реалізації ПФВів транзакційні витрати, як правило відсутні (не рахуючи штрафи за дострокове погашення). У випадку з ETF - сплачується обов'язкова брокерська і біржова комісія з кожної угоди.
2. У разі відсутності ліквідності за деякими ETF на біржі може утворитися значний розрив між ціною купівлі та продажу (спред) і при виборі ETF потрібно обов'язково враховувати його величину.
3. Розбіжності у вартості чистих активів (ВЧА). Вартість ETF при обігу на біржі може відрізнятись від ВЧА в ту чи іншу сторону. Іноді це позитивний фактор для інвестора, але частіше це є мінусом.
4. Розбіжності у структурі ETF та ринкового індексу. Часто до складу фондів не включаються деякі акції, в результаті чого волатильність фонду зростає, а диверсифікація знижується. Тому варто уважно вивчити склад індексу і відповідного йому фонду ETF перед тим як інвестувати кошти.

Розуміння властивостей і особливостей використання ETF неможливе без розуміння особливостей емісії і правових підстав функціонування емітенту даного інструменту. Як зазначалось, емітентом ETF виступають біржові інвестиційні фонди, що копіюють певний індекс (DAX, S&P 500, MSCI Emerging Markets, DJIA), вільно торгуються на біржах подібно до звичайних акцій. ETF також як і акції, пройшли лістинг на біржі, і можуть обертатися нарівні з іншими цінними паперами [11].

В США переважна більшість активів в ETF знаходяться у фондах, зареєстрованих і регульованих Комісією з цінних паперів відповідно до Закону про інвестиційні компанії 1940 року [18]. Однак, при реєстрації, біржові інвестиційні фонди відмовляються від ряду функцій, властивих взаємному фонду. Біржові інвестиційні фонди можуть бути організовані у формі інвестиційного трасту. За підсумками 2013 року, 9% активів були проведені в фондах, які не зареєстровані відповідно до Закону про інвестиційні компанії. Це переважно ETF на сировинні товари, валюту і ф'ючерси, діяльність яких регулюються Комісією з торгівлі товарними ф'ючерсами (CFTC).

На Європейському фондовому ринку ETF випускаються на базі Директиви про колективні інвестиції - UCITS (Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities) [15]. Особливостями фондів, випущених в рамках Директиви, є відкритість та інституційних інвесторів, жорстка регламентація активів, ретельна регламентація правил управління ризиками та процедур корпоративного управління та розкриття інформації.

Отже, світовий досвід використання свідчить про розгалужену структуру і широке використання ETF у світовій практиці, але треба зазначити, що це досить новий інвестиційний інструмент для фондового ринку України, який потребує уваги, розвитку і вдосконалення.

Дослідження вітчизняного фондового ринку показало ряд певних проблем його функціонування. Дані проблеми пов'язані не лише із станом нормативно-правової бази, а і відносин, що складаються між учасниками ринку цінних паперів. Так, деякі вітчизняні нормативно-правові акти в певній мірі не відповідають тим глобалізаційним процесам, що відбуваються у світовій фінансовій системі.

Внаслідок чого ринок цінних паперів України незадовільно виконує покладені на нього функції зосередження попиту і пропозиції щодо цінних паперів, залучення та спрямування інвестиційного капіталу у найефективніші галузі та види економічної діяльності. Відсутній повний спектр фінансових інструментів, притаманний розвинутому ринку капіталу; не завершено формування повноцінної нормативно-правової бази; цінні папери, що перебувають в обігу на фондовому ринку, не підкріплені належними механізмами хеджування ризику інвесторів, що застосовуються у світовій практиці, зокрема такими як ETF [6].

Необхідність покращення стану фондового ринку та його подальший розвиток відображено у «Стратегії впровадження новітніх фінансових інструментів на ринках капіталу до 2020 р». Реалізація даної стратегії сприятиме впровадженню новітніх фінансових інструментів на ринках капіталу до 2020 року, а також розширить можливості ефективного їх використання з метою:

- підвищення інвестиційної привабливості для інвесторів цінних паперів, що випускаються емітентом з метою залучення реального капіталу в розвиток підприємства;
- удосконалення правового оформлення відносин між емітентами (позичальниками) та інвесторами (кредиторами), сек'юритизації боргових зобов'язань, посвідчених іншими, ніж цінні папери, документами;
- зниження інвестиційних та кредитних ризиків на ринках капіталу та підвищення рівня захисту прав інвесторів і кредиторів;
- розвитку фінансового сектору економіки та корпоративного управління;
- запровадження надійних фінансових інструментів для інвестування пенсійних активів та розміщення приватних коштів громадян;
- зміцнення довіри з боку населення до фінансової системи та елементів її інфраструктури [5].

На нашу думку, одним із таких інструментів на вітчизняному ринку у рамках реалізації даної стратегії є подальший розвиток ринку ETF.

Дослідження ринку показало, що вперше розміщення ETF в Україні на Індекс Української біржі було здійснено інвестиційною компанією КІНТО шляхом випуску інвестиційних сертифікатів Фонду у 2011 р.

Фонд «Індекс Української біржі» (тікер - KUBI) є унікальним проектом для українського фондового ринку. Це перший фонд, цінні папери якого вільно торгуються на біржі як звичайні акції. Фактично, це перший в Україні ETF (Exchange Traded Fund) - найбільш популярний на закордонних фондових ринках продукт. Принципи роботи фонду ETF «Індекс Української біржі» аналогічні тим, які використовуються в класичних біржових індексних фондах за кордоном. Структура фонду майже повністю повторює склад індексного кошика Української біржі, який складається з акцій кращих українських компаній.

Таким чином, найбільшу частку активів у фонді займають акції компаній «Центренерго» (22,66%), «Мотор-Січ» (18,7%) та «Райффайзен Банк Аваль» (15,22%). Загальна вартість фонду ETF "Індекс Української біржі" складає 4606791,43 грн.

На рис. 3 зображено склад сертифікату ETF «Індекс Української біржі» станом на 22.05.2014. Найбільшими секторами у фонді ETF «Індекс Української біржі» є «енергетика» (36,03%) та «металургія» (21,1%). Сектор «нафта і газ» займає лише 6,16%.

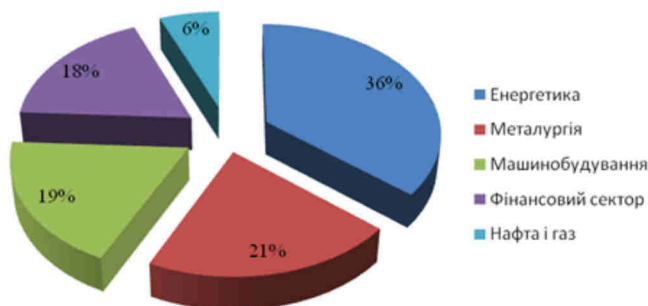

Рис. 3. Склад сертифікату ETF «Індекс Української біржі» станом на 22.05.2014

Джерело: складено автором на основі даних [2]

Фонд ETF «Індекс Української біржі» має ряд переваг для українського інвестора:

- 1) Широка диверсифікація. Через здійснення всього однієї угоди - покупки сертифікатів фонду, інвестор стає власником відразу цілого портфеля кращих українських підприємств;
- 2) Прозорість. Структура індексу завжди відома, а значить, і портфель фонду абсолютно прозорий;
- 3) Надійність. Біржовий індексний фонд - це інститут спільного інвестування, який знаходиться під жорстким контролем з боку держави;
- 4) Низькі витрати. Купівля індексного фонду здійснюється швидко, легко, з мінімальними витратами. Винагорода за управління є дуже низьким порівняно з активно керованими фондами;
- 5) Ліквідність. Продати сертифікати можна на біржі протягом будь-якого робочого дня в режимі реального часу;
- 6) Різноманітність стратегій. Можливість використовувати середнє і довгострокове інвестування, складні торговельні та інвестиційні рішення, маржинальну торгівлю, хеджування ризиків та інше.

Отже, фонд ETF «Індекс Української біржі» - це інструмент фондового ринку, який поєднує в собі кращі характеристики інвестиційних фондів та акцій. Ідея біржового індексного фонду полягає в дотриманні динаміці індексу Української біржі. Це дозволяє інвестору однією операцією купувати цілий портфель цінних паперів, що входять в індекс UX. Купівля інвестиційного сертифікату - це низькі витрати на операцію і зниження ризиків за рахунок диверсифікації [2].

Беручи до уваги зазначене вище, для ефективного подальшого розвитку фондового ринку України та здійснення ефективного хеджування фінансових інвестицій на вітчизняному ринку капіталів потрібно впроваджувати в практиці, розвивати та використовувати інноваційні фінансові інструменти хеджування, зокрема ETF, що дозволить:

- підвищити інвестиційну привабливість вже існуючих цінних паперів на вітчизняному фондовому ринку;
- знизити інвестиційні ризики на ринках капіталу;
- використовувати інвесторам нові інвестиційні стратегії з одночасним їх хеджуванням;
- заохочувати іноземних інвесторів до вкладення коштів у вітчизняний фондовий ринок
- створить фундамент для розробки та впровадження новітніх фінансових інструментів, які все більше використовуються інвесторами на зарубіжних фінансових ринках.

Висновки. ETF ідеально підходить як для початківців, так і професійних інвесторів і трейдерів. ETF фонди дозволяють підвищити диверсифікацію портфеля, полегшують пошук нових інвестиційних ідей, відкривають легкий і дешевий доступ на міжнародні ринки, дають можливість застосовувати інноваційні стратегії управління інвестиційним портфелем та способи захисту від коливань і ринкових корекцій.

Для подальшого розвитку та використання в Україні фінансових інноваційних інструментів за допомогою яких можна здійснювати ефективне хеджування інвестицій необхідно створити сприятливий інвестиційний клімат в країні: прийнятні та надійні умови інвестування, зацікавленість інвесторів, нормативну урегульованість процесу інвестування.

Список використаних джерел.

1. Биржевые фонды (ETF) [Електронний ресурс] // FXTeam. - Режим доступу: <http://www.fxteam.ru/forex-library/fxteam-forex-library/etf/>. - Назва з екрана.
2. КІНТО. ІНДЕКС UX [Електронний ресурс] / КІНТО: [сайт]. - Режим доступу : <http://www.kinto.com/etf/ux.html>. - Назва з екрана.
3. Сохаська О. М. , Стрельбицька Н. Є. ETF-інноваційний фінансовий інструмент світового ринку капіталів [Текст] / О. М. Сохаська, Н. Є. Стрельбицька // Вісник Української академії банківської справи. - 2012.-№ 2 (33). - С. 12-21.
4. Седмэн Р. Фонды, обращающиеся на бирже, (ETFs) и возможности их использования [Електронний ресурс] / Р. Седмэн // Standard&Poor's. - 2009. - Режим доступу: <http://www.riskreturnrossiya.com/protected/reidsteadman.pdf>. - Назва з екрана.
5. Стратегія впровадження новітніх фінансових інструментів на ринках капіталу до 2020 року [Електронний ресурс] // Українське агентство фінансового розвитку: [сайт]. - Режим доступу: www.ufin.com.ua/konsercia/001.doc. - Назва з екрана.
6. Фонов Д. ETF и хедж-фонды: перспективы взаимодействия и интеграции [Текст] / Д. Фонов, Г. Иванян // Рынок ценных бумаг. - 2012. - №3. - С. 59-64.
7. Швагер Джек. Технический анализ. Полный курс. [Текст]: [монографія] / Швагер Д. — М.: Альпина Паблишер, 2001. — 768 с.;
8. BIS Working Papers. Market structures and systemic risks of exchange-traded funds / Monetary and Economic Department [Text] // Bank for International Settlements. - № 343. - April, 2011. - 17 p.
9. Bloomberg. About ETFs [Електронний ресурс] // Bloomberg: [сайт]. - Режим доступу: http://www.bloomberg.com/markets/etfs/etf_about.html. - Назва з екрана.
10. ETF Center [Електронний ресурс] // Interstock: [сайт]. - Режим доступу: <http://www.interstock.ru/etfs.html>. - Назва з екрана.
11. Exchange Traded Funds (ETF) – торгуемые на бирже инвестиционные фонды [Електронний ресурс] // All ETF: [сайт]. - Режим доступу: <http://allef.ru>. - Назва з екрана.
12. Investment Company Fact Book 2013 [Електронний ресурс] // Investment Company Institute: [сайт]. - Режим доступу: http://www.icifactbook.org/pdf/2013_factbook.pdf. - Назва з екрана.
13. Investopedia. Exchange-Traded Fund [Електронний ресурс] // Investopedia: [сайт]. - Режим доступу: <http://www.investopedia.com/terms/e/etf.asp#axzz1yPo3bEiB>. - Назва з екрана.
14. Investor Relations [Електронний ресурс] // BlackRock: [сайт]. - Режим доступу: <http://www.blackrock.com/corporate/en-us/investor-relations>. - Назва з екрана.
15. Swedbank. Биржевые фонды (Exchange Traded Funds – ETF) [Електронний ресурс] // Swedbank: [сайт]. - Режим доступу: http://www.swedbank.lv/rus/pakalp/pr_1_5_8.php. - Назва з екрана.
16. TSX first in the world to list an ETF in 1990 [Електронний ресурс] // TMX Group's North American financial markets website: [сайт]. - Режим доступу: http://www.tmx.com/en/news_events/news/news_releases/2010/4-22-2010_TMXGroup-ETF20years.html. - Назва з екрана.
17. Types of ETFs [Електронний ресурс] // NYSE Euronext: [сайт]. - Режим доступу: <https://nyse.nyx.com/education/all-about-investing/etfs/types-etfs>. - Назва з екрана.

екрана.

18. U.S. Securities and Exchange Commission. Exchange Traded Funds (ETFs) [Електронний ресурс] / U.S. Securities and Exchange Commission: [сайт]. - Режим доступу: <http://www.sec.gov/answers/etf.htm>. – Назва з екрана.

References.

1. FXTeam (2013), "Exchange-Traded Funds (ETF)", available at: <http://www.fxteam.ru/forex-library/fxteam-forex-library/etf> (Accessed 13 Jun 2014).
2. КІНТО (2014), "ІНДЕКС UX", available at: <http://www.kinto.com/etf/ux.html> (Accessed 2 Jun 2014).
3. Sohač'ka O. M. and Strel'bič'ka N. E. (2012), "ETF-innovative financial instrument of global capital markets", *Visnyk Ukrain's'koj akademii bankiv's'koj spravy*, vol. 2, no. 33, pp. 12-21.
4. Stedman R. (2009), "Funds, publicly traded, (ETF) and their possible use", *Standard&Poor's*, [Online], available at: <http://www.riskreturnrossiya.com/protected.pdf> (Accessed 15 Jun 2013).
5. Ukrain's'ke ahentstvo finansovoho rozvytku (2013) "The strategy of introduction of new financial instruments in the capital markets by 2020", available at: www.ufin.com.ua/koncepcia/001.doc (Accessed 9 Jun 2014).
6. Fonov D. and Ivanjan G. (2012), "ETF and Hedge Funds: prospects for cooperation and integration", *Rynok cennyh bumag*, vol. 3, pp. 59-64.
7. Schwager J. (2001), *Technical Analysis*, Wiley, London, UK.
8. Monetary and Economic Department (2011), "BIS Working Papers. Market structures and systemic risks of exchange-traded funds", *Bank for International Settlements*, vol. 343, pp. 17.
9. Bloomberg (2013), "Bloomberg. About ETF", available at: http://www.bloomberg.com/markets/etfs/etf_about.html (Accessed 11 Jun 2014).
10. Interstock (2014), "ETF Center", available at: <http://www.interstock.ru/etfs.html> (Accessed 8 Jun 2014).
11. All ETF (2013), "Exchange Traded Funds (ETF)", available at: <http://alletf.ru> (Accessed 3 Jun 2014).
12. Investment Company Institute (2013), "Investment Company Fact Book 2013", available at: http://www.icifactbook.org/pdf/2013_factbook.pdf (Accessed 11 Jun 2014).
13. Investopedia (2013), "Exchange-Traded Fund - ETF", available at: <http://www.investopedia.com/terms/e/etf.asp#axzz1yPo3bEfB> (Accessed 5 Jun 2014).
14. BlackRock (2012), "Investor Relations", available at: <http://www.blackrock.com/corporate/en-us/investor-relations> (Accessed 8 Jun 2014).
15. Swedbank (2013), "Exchange Traded Funds – ETF", available at: http://www.swedbank.lv/rus/pakalp/pr_1_5_8.php (Accessed 4 Jun 2014).
16. TMX Group's North American financial markets website (2010), "TSX first in the world to list an ETF in 1990", available at: http://www.tmx.com/en/news_events/news/news_releases/2010/4-22-2010_TMXGroup-ETF20years.html (Accessed 5 Jun 2014).
17. NYSE Euronext (2014), "Types of ETF", available at: <https://nyse.nyx.com/education/all-about-investing/etfs/types-etfs> (Accessed 4 Jun 2014).
18. U.S. Securities and Exchange Commission (2013), "Exchange-Traded Funds (ETF)", available at: <http://www.sec.gov/answers/etf.htm> (Accessed 5 Jun 2014).

Стаття надійшла до редакції 20.06.2014 р.

ТОВ "ДКС Центр"